

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ภาวะซึมเศร้าและอารมณ์ขันในเด็กวัยรุ่น

ผู้เขียน

นางชมนุช บริรักษ์เลิศ

ปริญญา

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ดารารรรณ ต๊ะปิ่นตา ประธานกรรมการ
อาจารย์ สิริลักษณ์ วรธนะพงษ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

ภาวะซึมเศร้าในเด็กวัยรุ่นไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปัจจุบันมีหลายการศึกษาวิจัยพบว่าการใช้อารมณ์ขันช่วยให้บุคคลมีสุขภาพจิตดีและช่วยลดภาวะซึมเศร้า อย่างไรก็ตามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะซึมเศร้าและอารมณ์ขันในเด็กวัยรุ่นไทยยังมีจำกัด การวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะซึมเศร้า อารมณ์ขันรวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างภาวะซึมเศร้าและอารมณ์ขันในเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชิงใหม่เขต 1 ที่ได้มาโดยวิธีการแบ่งชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วนและสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 369 คน รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2548 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบประเมินภาวะซึมเศร้าของเบ็ค (Beck Depression Inventory (BDI-IA)) และส่วนที่ 3 แบบประเมินรูปแบบของอารมณ์ขัน ของ มาร์ติน และคณะ (Martin et al., 2003) แปลเป็นภาษาไทยโดย ชมนุช บริรักษ์เลิศ และ ดารารรรณ ต๊ะปิ่นตา และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและการแปลตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินภาวะซึมเศร้าและแบบประเมินรูปแบบของอารมณ์ขันแต่ละรูปแบบคือแบบร่วมกันแบบเพิ่มศักยภาพ แบบก้าวร้าว และแบบทำให้ตนเองเหนือผู้อื่นเท่ากับ .82, .80, .81, .78, และ .80 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีภาวะซึมเศร้าร้อยละ 34.10 โดยมีภาวะซึมเศร้าในระดับเล็กน้อยร้อยละ 69.90 ระดับปานกลางร้อยละ 27.00 และระดับรุนแรงร้อยละ 3.10

2. เด็กวัยรุ่นในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.80 มีคะแนนอารมณ์ขันแบบเพิ่มศักยภาพในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ร้อยละ 54.70 มีคะแนนอารมณ์ขันแบบร่วมกันในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ร้อยละ 50.40 มีคะแนนอารมณ์ขันแบบก้าวร้าวในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม และ ร้อยละ 52.00 มีคะแนนอารมณ์ขันแบบทำให้ตนเองเหนือผู้อื่นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

3. ภาวะซึมเศร้า มีความสัมพันธ์กับอารมณ์ขันแต่ละรูปแบบของเด็กวัยรุ่น คือ

1) ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับอารมณ์ขันแบบร่วมกันของเด็กวัยรุ่น ($r = -.41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$ 2) ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับ

อารมณ์ขันแบบเพิ่มศักยภาพของเด็กวัยรุ่น ($r = -.27$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$

3) ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำมากกับอารมณ์ขันแบบก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่น ($r = .21$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$ และ 4) ภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับ

ต่ำมากกับอารมณ์ขันแบบทำให้ตนเองเหนือผู้อื่น ($r = .14$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ช่วยให้บุคคลากรสุขภาพ และผู้เกี่ยวข้องกับเด็กวัยรุ่น เข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะซึมเศร้าและอารมณ์ขันแต่ละรูปแบบ ของเด็กวัยรุ่น โดยเฉพาะอารมณ์ขันแบบร่วมกันและแบบเพิ่มศักยภาพ

Thesis Title Depression and Sense of Humor Among Adolescents

Author Mrs. Chompoonuch Borriruklert

Degree Master of Nursing Science (Mental Health and Psychiatric Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Darawan Thapinta	Chairperson
Lecturer Siriluck Vadtanapong	Member

ABSTRACT

Depression among adolescents has increased in Thailand, currently many studies reveal that using sense of humor will enhance psychological well-being and decrease depression. However, evidence regarding the relationship between depression and sense of humor among Thai adolescents is limited. This descriptive correlational study was designed to explore depression, sense of humor, and the relationship between the two variables. Subjects included 369 adolescents in Mueng District selected using proportionate stratified random sampling method, during June-July 2005. Research instruments included: 1) Demographic Data Form, 2) Beck Depression Inventory (BDI-IA), and 3) Humor Styles Questionnaire (Martin et al., 2003), which was translated into Thai by Chompoonuch Borriruklert and Darawan Thapinta and back translation by experts. Reliability was obtained by Cronbach's alpha coefficient, finding the BDI, affiliative, self-enhancing, aggressive and self-defeating humor were .82, .80, .81, .78, and .80, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's product moment correlation coefficient.

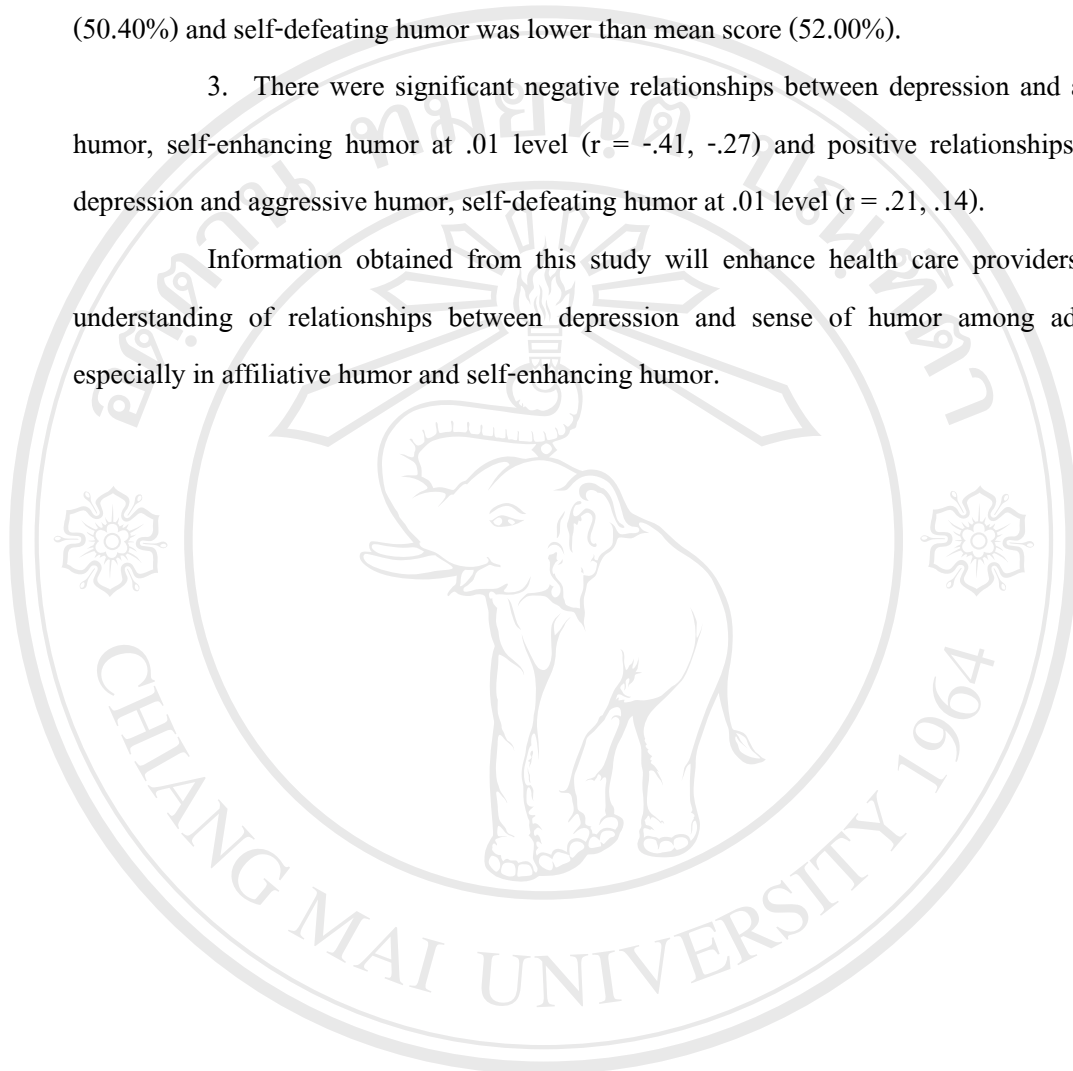
The findings demonstrated that:

1. Depression among adolescents was 34.10 % in which 69.90 % were mild level, 27.00 % were moderate level, and 3.10 % were severe level; and

2. Self-enhancing humor was reported higher than mean score (55.80%), affiliative humor was higher than mean score (54.70%), aggressive humor was higher than mean score (50.40%) and self-defeating humor was lower than mean score (52.00%).

3. There were significant negative relationships between depression and affiliative humor, self-enhancing humor at .01 level ($r = -.41, -.27$) and positive relationships between depression and aggressive humor, self-defeating humor at .01 level ($r = .21, .14$).

Information obtained from this study will enhance health care providers in their understanding of relationships between depression and sense of humor among adolescents especially in affiliative humor and self-enhancing humor.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved